

ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ' ΤΑΞΗΣ

Η σημασία των λέξεων - Επίθετα σε -ης,ες - Παθητικές μετοχές
Ονοματικές και ρηματικές φράσεις

Όνομα: _____

1. Να διαβάσεις τις παρακάτω προτάσεις και να βάλεις **Π** αν είναι προσωποποίηση, **Μ** αν είναι μεταφορά και **Κ** αν είναι κυριολεξία:

Ο άνεμος μάλωνε με τα ψηλά κυπαρίσσια.	
Ο ερχομός του πλημμύρισε με χαρά την ψυχή της.	
Το φάρμακο αυτό είναι πολύ πικρό.	
Για πολλά χρόνια θυμόταν τα πικρά της λόγια.	
Τα χέρια του ήταν πολύ κρύα.	
Δεν μου αρέσουν τα κρύα αστεία.	
Στο λαιμό της κρεμόταν μια χρυσή αλυσίδα.	
Τον κοίταξε μ' ένα γλυκό χαμόγελο.	
Ο ορίζοντας φαίνεται ν' αγκαλιάζει τα βουνά.	
Όλοι οι κάτοικοι του επιφύλαξαν θερμή υποδοχή.	
Χρόνια στέκει ο βράχος αυτός συλλογισμένος.	
Οι χωριανοί τού έκαναν μια ψυχρή υποδοχή.	
Τα νιάτα είναι η χρυσή εποχή της ζωής.	
Στο βάθος φάνηκαν βουρκωμένες οι στεριές.	
Τα αμύγδαλα αυτά ήταν πικρά και δεν του άρεσαν.	

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

α)Κυριολεξία: Λέγεται η χρησιμοποίηση των λέξεων με την πραγματική τους σημασία.
π.χ. γλυκό κρασί, χρυσή αλυσίδα

β)Μεταφορά: Είναι το σχήμα λόγου στο οποίο μεταφέρουμε τη σημασία μιας λέξης ή φράσης σε άλλες έννοιες ή πράγματα.
π.χ. γλυκά λόγια, χρυσή καρδιά

γ)Παρομοίωση: Λέγεται το σχήμα λόγου στο οποίο συγκρίνουμε δύο πρόσωπα, ζώα ή πράγματα και φαίνεται το ένα απ' αυτά πιο ζωηρό. Χρησιμοποιούνται μόνο οι λέξεις «σαν», «όπως».
π.χ. πονηρός σαν αλεπού, τραγουδά σαν αηδόνι

δ)Προσωποποίηση: Είναι το σχήμα λόγου με το οποίο παρουσιάζονται τα άψυχα αντικείμενα με ανθρώπινη μορφή ή με ανθρώπινα συναισθήματα.
π.χ Ένα πουλάκι φώναξε. Τα δυο βουνά μαλώναν.

ε)Υπερβολή: Είναι σχήμα λόγου στο οποίο εκφράζουμε κάτι υπερβολικά που ξεπερνά την πραγματικότητα.
π.χ Να ζήσεις χίλια χρόνια.

2. Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα, όπως στο παράδειγμα:

Ενικός αρ. αρσ.- Θηλ.	Πληθ. αρ. αρσ.- Θηλ.	Ενικός αρ. ουδέτερο	Πληθ. αρ. ουδέτερο
ο, η ευγενής	οι ευγενείς	το ευγενές	τα ευγενή
ο, η δυστυχής			
ο, η ασθενής			
ο, η ακριβής			
ο, η συνεχής			
ο, η επιεικής			
ο, η συμπαθής			
ο, η ογκώδης			

3. Χρησιμοποιώντας τα ρήματα της παρένθεσης, συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις κατάλληλες παθητικές μετοχές. (ερημώνω, καταστρέφω, εγκαταλείπω, καλύπτω, γράφω, υψώνω, βουρκώνω)

Όλοι οι δρόμοι είναι _____. Πολλά σπίτια είναι _____ απ' τους βομβαρδισμούς κι _____ απ' τους ιδιοκτήτες τους. Οι τοίχοι είναι _____ με συνθήματα. Παντού βλέπεις _____ τη λέξη ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Οι γαλανόλευκες είναι _____ πρόχειρα στα πρεβάζια των σπιτιών. Τα μάτια όλων είναι _____ από χαρά.

4. Γράψε δίπλα τις παθητικές μετοχές του ενεστώτα και του παρακείμενου στα παρακάτω ρήματα, όπως στα παραδείγματα: (Βλ. ΑΡ. ΦΥΛ. 26 Ε΄ ΤΑΞΗ)

- λέγομαι: λεγόμενος - λεγόμενη - λεγόμενο
- υπερασπίζομαι: _____
- αναλογίζομαι: _____
- εμπιστεύομαι: _____
- παραπονούμαι: παραπονούμενος - παραπονούμενη - παραπονούμενο
- απειλούμαι: _____
- κρατούμαι: _____
- προσποιούμαι: _____
- ανάβομαι: αναμμένος - αναμμένη - αναμμένο
- ράβομαι: _____
- κόβομαι: _____
- γράφομαι: _____

5. Να μετατρέψεις καθεμιά από τις παρακάτω ονοματικές φράσεις σε ρηματικές:

- Ανακάλυψη εμβολίου της γρίπης.
_____
- Δύσκολη η κυκλοφορία στις πόλεις.
_____
- Συμφωνία για τη λύση της απεργίας.
_____
- Έγκριση δανειοδότησης επιχειρήσεων.
_____
- Παραχώρηση άδειας σε ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς.
_____
- Αναστολή εφαρμογής των μέτρων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.
_____

6. Να μετατρέψεις τις ρηματικές φράσεις των παρακάτω προτάσεων σε ονοματικές:

- Η υγεία διατηρείται με την υγιεινή διατροφή.
_____
- Να προσέχουμε, όταν κυκλοφορούμε σε κεντρικούς δρόμους της πόλης.
_____
- Η μεγάλη τρικυμία εμποδίζει τα θαλασσινά ταξίδια.
_____
- Πολλά πετρελαιοφόρα ρυπαίνουν τη θάλασσα.
_____
- Καταργούνται τα παλιά διαβατήρια.
_____